

Školní vzdělávací program pro školní družinu

Motivační název ŠVP ŠD: *Každý po svém, ale spolu*

Předkladatel **Základní škola a Mateřská škola, Vysoké Veselí, okres Jičín**

Adresa školy **ZŠ a MŠ Vysoké Veselí, okres Jičín
K.H.Borovského 99
507 03 Vysoké Veselí**

Ředitelka školy **Mgr. Eliška Hvězdová
Zs.vysoké.veseli@iol.cz
493 592 163**

Typ školy **základní škola**

Počet ročníků **9**

Počet tříd **9**

IČO školy **750 170 75**

Koordinátor ŠVP ŠD: **Čermáková Jana**

Zřizovatel: **Obec Vysoké Veselí
Mírové náměstí 9
507 03
Tel.: 493 592 204**

platnost dokumentu od **1. 9. 2007**

podpis ředitelky školy

razítko školy

Charakteristika ŠD

Kapacita ŠD

Základní škola Vysoké Veselí je základní škola, která poskytuje vzdělání žákům z devíti ročníků.

Nachází se v centru obce.

Budova slouží dětem od mateřské školy do konce 9. ročníku základní školy.

Škola sdružuje mateřskou školu s kapacitou 36 dětí, základní školu s kapacitou 300 žáků, **školní družinu s kapacitou 50 dětí** a školní jídelnu s kapacitou 300 jídel.

Zájmové vzdělávání školní družiny zabezpečují kvalifikované vychovatelky.

Co nabízíme ve ŠD

Zájmové vzdělávání **formou** zájmových, vzdělávacích a spontánních činností, odpočinku a relaxací, výchovou, hrou, učením, individuální prací a motivačním projektem.

U dětí **podporujeme** citlivé vztahy k lidem, k přírodě, učíme je chránit si své zdraví, vedeme je k otevřené komunikaci, **rozdvíjíme** schopnost spolupracovat a respektovat druhého.

Zaměřujeme se na ochranu životního prostředí.

Chceme, aby prostor školní družiny byl pro všechny příjemný a napomáhal vytváření vhodného klimatu. **Vedeme děti** k tvořivosti a estetičnosti.

Respektujeme individuální schopnosti a dovednosti dětí.

Úkolem naší práce je **položít základy ke klíčovým kompetencím** neboli schopnostem umět trávit volný čas, řešit problémy, kompetencím komunikativním, sociálním, občanským a pracovním.

Od 1. třídy se děti ve ŠD **učí rozhodovat, hodnotit a sebehodnotit.**

Spojení věkových skupin se osvědčuje jako výhoda, kdy **starší předávají své zkušenosti a dovednosti mladším.** Vedeme k respektování jeden druhého.

Vybavení ŠD

Školní družina využívá pro svou činnost třídu prvního ročníku. Učebna jsou prostorná, vhodně uspořádaná a vyzdobená pracemi žáků. Děti se tak pohybují v prostředí, které vyhovuje jejich věku, a ve kterém se cítí dobře. Ve ŠD jsou parkety, které jsou z části zakryty kobercem.

Podmínky přijímání dětí do ŠD

Do školní družiny jsou přijímáni žáci 1. – 4. ročníku. O přijmutí a případném vyloučení rozhoduje ředitelka školy. K přihlášení dítěte slouží Zápisový lístek, který dává prokazatelným způsobem informaci o zdravotním stavu žáka, o způsobu odchodu ze školní družiny, zda dítě odchází samo nebo s doprovodem, o osobních údajích žáka, dobu pobytu dítěte v družině ve školních dnech. Před odevzdáním přihlášky zákonný zástupce vyplní datum a přihlášku podepíše.

V případě mimořádné potřeby mohou být v družině umístěni i žáci, kteří nejsou přihlášení do ŠD. Jedná –li se o pravidelné zařazení žáka, je potřeba vyplnit Zápisní lístek.

Formy zájmového vzdělávání

- 1. hra**, která přináší napětí, uvolnění, radost, prožívání různých rolí, prožívání smyslových zážitků a která vybízí k přemýšlení o věcech a jevech kolem nás, zlepšuje motorické schopnosti žáků, rozvíjí fantazii a představy
- 2. učení**, při kterém nenásilnou a zábavnou formou navazujeme na získané vědomosti z vyučování a dále je rozšiřujeme, žák získává nové dovednosti, zkušenosti, návyky, vědomosti, schopnosti a postoje
- 3. výlety a vycházky**, při kterých spojujeme pobyt na zdravém vzduchu se cvičením postřehu, paměti, obratnosti, rychlosti a pohotovosti, umožňujeme získávání citových zážitků z přírody, dětských her a radovánek, upevňujeme vědomosti při pozorování a vycházkách, podporujeme kladný vztah k přírodě, pozorujeme její změny a chráníme ji
- 4. besedy**, při kterých přitažlivou formou cvičíme postřeh, udržujeme důležité informace v paměti a podporujeme tvořivé myšlení
- 5. kroužky**, ve kterých uskutečňujeme zájmové a odpočinkové aktivity, rozvíjíme schopnosti dětí a dáváme prostor k tvořivosti, nadaným žákům nabízíme rozšiřující činnosti, chceme dopřát dětem vyniknout v té oblasti, která vyhovuje jejich schopnostem
- 6. skupinové činnosti**, které učí žáky spolupracovat, pomáhat si a zvyšují možnost vzájemné komunikace
- 7. motivační projekt**
- 8. spontánní činnosti** zaměřené na odpočinkové aktivity

Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví ve ŠD

Za bezpečnost dětí ve školní družině odpovídá od příchodu žáka do družiny až do jeho odchodu vychovatelka. Nepřítomnost dětí je zaznamenávána každý den v Přehledu výchovně vzdělávací práce daného oddělení. Při standardní činnosti školní družiny odpovídá vychovatelka za bezpečnost 25 žáků. Při větším počtu (v rozpisu služeb pro daný školní rok) nebo v mimořádných případech např. návštěva divadla , dopravního hřiště, výletu... určí ředitelka školy další dospělou osobu k doзору. Při činnosti v budově školy děti neběhají samy po budově školy, ale jsou v učeném prostoru pod dohledem vychovatelky. Po návratu z činností mimo školu odchází vychovatelka zpět do družiny se všemi dětmi.

Všechny děti jsou povinni dbát o svou vlastní bezpečnost a zdraví i o bezpečnost a zdraví spolužáků.

Žáci nesmí vykonávat nic, co neodpovídá jejich schopnostem a zdravotní způsobilosti.

Při zájmovém vzdělávání dbá vychovatelka o bezpečnost a zdraví žáků především při sportovních činnostech a výletech

Charakteristika ŠVP ŠD

Klíčové kompetence

Tvoří jádro vzdělávacích záměrů celoročního plánu.

Kompetence k trávení volného času: *orientuje se v možnostech jak trávit volný čas, Umí si vybrat ze zájmových aktivit, rozvíjí své zájmy v organizovaných a individuálních činnostech, umí říci ne nevhodným činnostem, aktivně odpočívá a relaxuje.*

Komunikativní kompetence: *učí se naslouchat navzájem, obohacuje si slovní zásobu, seznamuje se s komunikačními prostředky, rozvíjí i mimoslovní komunikaci – gesto, úsměv*

Kompetence sociální a personální: *učí se organizovat a plánovat, uvědomuje si nejen svá práva, ale i povinnosti, podílí se na vytváření příznivé atmosféry, učí se přijímat kompromis, je tolerantní, osvojuje si dovednosti spojené s estetickým vnímáním školy, osvojuje si pravidla soužití, sebekázně, přátelství.*

Kompetence občanské: *netoleruje agresivitu, šikanu, podporuje zásady ekologické výchovy, chrání kulturní tradice, učí se rozlišovat skutečné a zdánlivé hodnoty.*

Kompetence k řešení problémů: *všimá si problémů kolem sebe, rozlišuje správná a nesprávná řešení, pokouší se obhájit své názory, uvědomuje si, že za svá rozhodnutí nese zodpovědnost a že vyhýbání se problémům nevede k cíli*

Kompetence k učení: *učí se přemýšlet o druhých, využívat představivosti a fantazie, zdokonalovat pohybové dovednosti, umět vnímat a prožívat zvláštní chvíle, správně zacházet s knihou a časopisem a využívat všech možností aktivního odpočinku a relaxace, učí se osvojit si zásady zdravého životního stylu, učí se správně rozhodovat a jednat ve prospěch zdraví.*

Kompetence pracovní: *používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, adaptuje se na pracovní podmínky, přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých a ochrany životního prostředí, využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje, získává schopnost pracovat ve skupině, spolupracovat a pomáhat druhým, uplatňuje svou tvořivost, originalitu a fantazii.*

Cíle zájmového vzdělávání

Posilovat a rozvíjet zájem dítěte o smysluplné využití volného času.
Poskytovat dětem dostatek možností a podnětů k rozvíjení tvořivosti a zájmů.
Respektovat individuální schopnosti a dovednosti dětí.
Pomáhat dětem při začleňování do dětského kolektivu a orientaci v něm.
Podporovat v osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako osobnost.
Vést k osvojování základních hodnot.
Utvářet a prohlubovat vztah k životnímu prostředí, kulturním a historickým památkám.
Dodržovat pedagogické a hygienické návyky při práci a využívat všech možností aktivního odpočinku a relaxace.

Zájmové činnosti

Pracovně technická: práce s různými materiály (papír, textil, modelovací hmota, hlína, přírodní materiály), výroba dárků, ozdoby, práce se stavebnicemi.

Přírodovědná: přírodovědné vycházky, poznávání a pozorování živé a neživé přírody (stromy, keře, zvířata, horniny, nerosty), péče o rostliny.

Esteticko – výchovná: návštěvy výstav, účast ve výtvarných soutěžích, seznámení s různými výtvarnými technikami, využití výtvarných prací při výzdobě třídy a školy.

Hudebně – pohybová: cvičení při hudbě, zpívání písní a koled pro radost, hudební hry, relaxační cvičení.

Literárně dramatická: dramatizace pohádek, vyprávění, přednes a recitace, návštěva knihovny, divadla.

Sportovní, tělovýchovná, turistická: sportovní a pohybové hry a soutěže, závodivé hry, atletika, vybíjená, míčové hry, horolezení, dopravní činnosti, sezónní sporty (sáňkování, pouštění draků, hry ve sněhu, pěší turistika, pochody).

Společenskovední: lidové tradice a zvyky, poznávání okolí svého bydliště, svátky a oslavy.

REŽIM ŠKOLNÍ DRUŽINY

Režim školní družiny je závazný pro pedagogické pracovníky a má informativní funkci pro rodiče.

6:20 – 7:50	Aby záda a duše nebolela
11:40 – 11:55	Volná hra, příprava na oběd
11:55 – 12:30	Oběd, hygiena
12:30 - 13:15	Relaxační činnosti, vyzvedávání dětí
13:15 - 14:30	Zájmová činnost, vycházka
14:30 - 16:00	Individuální činnost, hry, soutěže, úklid ŠD, vyzvedávání dětí

PRAVIDLA PROVOZU ŠKOLNÍ DRUŽINY

Školní družina je určena pro žáky 1.stupně.

Je otevřena od pondělí do pátku od konce vyučování do 16:00 hodin. Ranní družina je od 6.20 do 7.50 hod.

O provozu školní družiny v době řádných prázdnin v průběhu školního roku rozhoduje ředitelka školy.

Účastníci pravidelné denní docházky jsou zařazeni do dvou oddělení.

Oddělení školní družiny se naplňuje nejvýše do 30 žáků s pravidelnou docházkou.

Žáky do školní družiny si vychovatelka přebírá od vyučujících po skončení vyučování.

Zájmové vzdělávání je poskytováno za úplatu.

Rodiče a další návštěvníci do učeben ŠD nevstupují.

Doba pobytu žáka ve ŠD se řídí údaji uvedenými na zápisním lístku.

Ve ŠD se žák řídí pokyny vychovatelky, Řádem školní družiny, Vnitřním řádem ŠD. Pokud žák soustavně narušuje činnost ŠD, může být rozhodnutím ředitelky školy z družiny vyloučen.

Školní družina není pokračováním školního vyučování, ale jejím posláním je zabezpečení zájmové, odpočinkové a rekreační činnosti žáků. Proto hodnocení její činnosti vyplývá z požadavků a zásad pedagogiky volného času.

Klíčové kompetence

1.Kompetence k učení

- žák se učí vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení je využívá v praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, uvádí věci do souvislostí
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje, vyvozuje závěry

2. Kompetence k řešení problémů

- žák se učí vnímat, rozpoznat a pochopit problém, přemýšlet o příčinách, hledat a plánovat řešení
- vyhledává informace potřebné k řešení problémů, nedá se odradit případným nezdarem
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, která si je schopen obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí

3. Kompetence komunikativní

- žák se učí formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně v písemném i ústním projevu

-naslouchá promluvám druhých lidí, snaží se jim porozumět, vhodně reaguje, diskutuje, argumentuje

-využívá informační komunikační prostředky a technologie pro kvalitní komunikaci s okolním světem

-získané komunikativní dovednosti využívá ke spolupráci a soužití s ostatními lidmi

4. Kompetence sociální a personální

-žák se učí spoluvytvářet příjemnou atmosféru v týmu, přispívá svou ohleduplností k upevnování dobrých vztahů, umí požádat o pomoc i ji poskytnout

-přispívá k diskusi, chápe potřebu efektivně spolupracovat, respektuje různá hlediska a čerpá z nich poučení

-řídí své jednání tak, aby dosáhl sebeúcty a uspokojení

5. Kompetence občanské

-žák se učí odpovědně rozhodovat podle daných situací, umí se zodpovědně zachovat i v krizových situacích, umí poskytnout účinnou pomoc

-chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, rozhoduje v zájmu zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

6. Kompetence pracovní

-žák se učí přistupovat k pracovním výsledkům nejen z hlediska kvality a užitečnosti, ale i z hlediska ochrany zdraví, ochrany životního prostředí a ochrany kulturních hodnot

-své znalosti a dovednosti využívá i v zájmu své vlastní přípravy na budoucnost

Realizace Osobnostní a sociální výchovy ve ŠD

Děti budou pracovat na uvedených tématech pod vedením vychovatelky při činnostech školní družiny, jako je zájmová činnost, odpočinková činnost, rekreační činnost, sebeobslužná činnost, případně v zájmových blocích, kroužcích či tvůrčích dílnách a v průběhu naplňován motivačních projektů.

Environmentální výchova ve ŠD

Charakteristika průřezového tématu:

Zájmové vzdělávání v rámci průřezového tématu je zaměřeno na životní prostředí a má vést děti k pochopení vztahů člověka k životnímu prostředí.

Nejde o výuku ekologie, ale má rozvíjet u žáků zájem, cítění, znalosti, postoje a dovednosti ve vztahu k životnímu prostředí.

Environmentální výchova ve ŠD

Vede žáky k aktivní účasti na ochraně a utváření životního prostředí včetně mezilidských vztahů, vést k pochopení zdravého životního stylu a k vytváření hodnotové orientace dětí v zájmu udržitelného rozvoje lidské civilizace.

Klíčové kompetence, které se v rámci tohoto plánu naplňují:

1. Kompetence k učení

- žák se učí vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení je využívá v praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, uvádí věci do souvislostí
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje, vyvozuje závěry

2. Kompetence k řešení problémů

- žák se učí vnímat, rozpoznat a pochopit problém, přemýšlet o příčinách, hledat a plánovat řešení
- vyhledává informace potřebné k řešení problémů, nedá se odradit případným nezdarem
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, která si je schopen obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí

3. Kompetence komunikativní

- žák se učí formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, naslouchá promluvám druhých, snaží se jim porozumět, vhodně reaguje, diskutuje, argumentuje
- využívá informační komunikační prostředky pro komunikaci s okolním světem
- získané komunikativní dovednosti využívá ke spolupráci a soužití s ostatními

4. Kompetence sociální a personální

- žák se učí spoluvytvářet příjemnou atmosféru v týmu, přispívá svou ohleduplností k upevňování dobrých vztahů, umí požádat o pomoc i ji poskytnout
- přispívá k diskusi, chápe potřebu efektivně spolupracovat, respektuje různá hlediska a čerpá z nich poučení
- řídí své jednání tak, aby dosáhl sebeúcty a uspokojení

5. Kompetence občanské

- žák se učí odpovědně rozhodovat podle daných situací, umí se zodpovědně zachovat i v krizových situacích, umí poskytnout účinnou pomoc
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, rozhoduje v zájmu zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

6. Kompetence pracovní

- žák se učí přistupovat k pracovním výsledkům nejen z hlediska kvality a užitečnosti, ale i z hlediska ochrany zdraví, ochrany životního prostředí a ochrany kulturních hodnot
- své znalosti a dovednosti využívá i v zájmu své vlastní přípravy na budoucnost

Prostor pro environmentální výchovu ve ŠD

Děti budou pracovat na uvedených tématech pod vedením vychovatelky ŠD. Ekologická témata je možné vnímat formou dokumentace, vycházek, exkurzí, projektů, výtvarných vyjádření, práce pro přírodu, výlet, modely, diskuse, besedy, hry, pexesa, domino, realizací celoškolského motivačního projektu

Aktivita ŠD

Šetření spotřebním materiálem (sešity, papíry, psací a malířské potřeby,..)

Používání přednostně materiálů z recyklovaných surovin (papíry, sešity,..)

Třídění odpadu a sběry odpadu

Sběr kaštanů a léčivek

Den Země, Čarodějnice

Hrabání listí

Péče o prostředí ve školní družině

Hodnocení dětí ve ŠD

Žáci mají právo být informováni o svých výsledcích a o tom, jak se vychovatelka na jeho výsledky dívá a jak je hodnotí. Proto poskytuje žákovi Plán evaluačních činností ve školní družině

zpětnou vazbu o tom, jak co zvládá, jakých výsledků dosahuje ve srovnání s minulými obdobími, v čem se zlepšil. Žák dostává návod, jak postupovat, aby nedostatky odstranil. Dbáme na to, abychom nesrovnávali žáka s jeho spolužáky, ale soustředíme se na individuální pokrok každého jedince. Hodnocení v naší školní družině vychází z cílů školní družiny a respektuje individuální rozdíly žáků.

Formy hodnocení:

Hodnocení prostřednictvím her – nonverbální hodnocení = hlas, mimika, gesta, oční kontakt.

Hodnocení expresivních oblastí – protože každý dosahuje cílů jinak, hodnotíme na základě individuality, nevyslovujeme hodnotící soud, ale spíše konstatujeme jak na nás výkon nebo dílo působí, jaké v nás vzbuzuje pocity.

Pravidla pro hodnocení žáků:

Podmínkou je zpětná vazba – jak co funguje, zda žák daný úkol zvládl dobře. Zde se zaměřujeme na problém, činnost. Průběžně hodnotíme, jak se výsledky zájmového vzdělávání projevují ve vědomostech, dovednostech, návycích, schopnostech a postojích.

Způsoby slovního hodnocení

1. průběžně ústně

- v průběhu zájmového vzdělávání hodnotí vychovatelka i žáci

2. příležitostně písemně

- do notýsků, do žákovské knížky

Autoevaluace školní družiny

Vytváříme a realizujeme vlastní systém vnitřního hodnocení práce školní družiny za účelem zjištění kvality zájmového vzdělávání. Systematicky shromažďujeme informace, provádíme jejich analýzu a porovnáváme je s našimi cíli. Dále se domlouváme na dalším postupu, jak zlepšit zájmové vzdělávání.

Cílem naší autoevaluace je zhodnocení stavu kvality školní družiny (jak funguje náš ŠVP ŠD, školní družina, jaké je klima). Tyto informace nám slouží jako zpětná vazba a prostřednictvím ní vyvozujeme opatření vedoucí ke zkvalitnění zájmového vzdělávání.

Závěr

Cílem zájmového vzdělávání školní družiny je **podporovat aktivní odpočinek dětí a odstraňovat duševní únavu**. Nenásilnou a zábavnou formou **rozdvíjet schopnosti dětí, povzbuzovat je ke všem činnostem a dát prostor k tvořivosti**. Naše činnost je promyšlená a pečlivě plánovaná. Při tvorbě ŠVP ŠD jsme vycházeli z místních podmínek školní družiny a okolí a zájmu dětí.

Ve školní družině chceme vytvořit žákům takové zázemí, které bude rozvíjet jejich tvořivost a současně vybaví každého žáka vším potřebným pro jeho další zájmové vzdělávání.